

Yksiin vetää tyylikuvioissa

Taidemaalarit. Ilppo Alhon ja Markku Hakurin maalauksia ja piirustuksia. Päättyy 28. 4.

Sekä Alho että Hakuri ovat viime keväänä valmistuneet Taideakatemia koulusta ja panneet nyt yhteisvoimin pystyyn ensinäyttelyn. Tyylikuviot vetävät niin yksiin, että katsoja on joskus vaikeaa erottaa, kumpi on kumpi.

Ismikartalla ovat lähimpiä maita kubismi ja ekspressionismi ja vaikutelma vahvatehoisine värilasuureineen on verrattain lähellä Erik Enrothin dekoratiivista myöhäistuotantoa. Alho käyttää väripintoja rakentaessaan usein myös täplitystä. Piirrooksetkin ovat yleensä kubistista tyyllittelyä. Jälki on näyttävää, koska tehokeinot ovat vahvoja, mutta tästä lienee vaikeaa jatkaa johdonmukaisesti eteenpäin. Omasta puolestani suosittaisin hiukan nöyrympää asennetta suhteessa aiheeseen, pidätyvyyttä tehonkäytössä.

Taiteilijan taipaleen alussa: Markku Hakuri (vas.) ja Ilppo Alho.

Omaleimaista, rehellistä, rohkeaa

● ● »Ensimmäinen näyttely omin ehdoin», sanovat Ilppo Alho, 22 ja Markku Hakuri, 31 esikoisnäyttelystään Helsingin TM-galleriassa. Pojat valmistuivat vuosi sitten keväällä Taideakatemia koulusta ja tämä vuoden etäisyys on heidän mielestään hieno asia:

»Olemme itsenäistyneet

ja vapautuneet töissämme.»

Mitä maksaa taidenäyttelyn pitäminen?

»Ainakin seuraavat menot ovat ilmeiset per pekka: vuokra 750 mk, kutsukortit 150 mk, julisteet 200 mk, taulujen kehykset 200 mk, valokuvat lehdistölle 100 mk, liimat, naulat yms. 100 mk, kuljetus 100 mk ja

avajaiset noin 150 mk. Haimme apurahaa näyttelyä varten, mutta emme saaneet. Tämä on ainoa tapa julkituoda itseään ja töitään. Taulujen keskihinta on 2000 mk, halvimmat öljyväriyöt 800 mk. Olemme vasta taipaleemme alussa, joten sielu ei siedä korkeampia hintoja. Toivomme töillemme hyväksymistä tässä teknokraattien ja byrokraattien maailmassa.»

Minkälaisena näette taide-elämän Suomessa?

»Vakioporukka esiintyy jatkuvasti kaikkialla. Kuukaan ei uskalla yrittää mitään uutta. Tarvittaisiin spontaania, omaleimaista, rehellistä, rohkeaa, itsenäistä ja aitoa taidetta isolla aalla.»

Sitäkö tarjoatte huhtikuun 28. päivään saakka?

»Varmasti! Meillä on kovat luulot itsestämme — mutta ne pitävät!»

Erittelevät kuvat

Ilppo Alho ja Markku Hakuri ovat viime vuonna akatemiasta valmistuneita nuoria taiteilijoita. He etsivät omaa tietänsä realistiseen ilmaisutapaan ilman valokuvien tukea: molemmat tuntuivat arvostavan maalauksellisuutta ja analysoivaa muodon käsittelyä.

Näyttelyn ilmapiiri on rohkeudessaan miellyttävä. Tekemisen henki huokuu halua paneutua maalaustaiteen keinoihin, tutkia niitä ennakkoluulottomasti ja kokeilla. Maalausten monia puutteitakin katselee vielä toistaiseksi mielellään läpi sormien — jos poikien työskentelyn sinnikkyys ja johdonmukaisuus säilyy.

Alhon ja Hakurin muoto- ja väriongelmat viittaavat vuosisadan alkuun, modernismin syntyhetkille. Heitä kiinnostaa kubistien tapa analysoida ja uudelleen arvioida aihetta, viivaa, ja muotoa sekä pelkistää lpuksi erittelyn tulokset uudenlaiseksi ilmaisulliseksi rakenteeksi: näköaistin ja ajattelun monitahoiseksi ynteeksi.

Mutta kun kubistit useimmiten päätyivät hajottamaan ja silpomaan näkökuvan eheyttä, Alho ja Heikuri haluavat monissa teoksissaan päinvastoin analysointivaiheen seurauksena lujittaa ja voimistaa kokonaisuutta. Särmiikkäitä muotoja ja ei-naturalistisia värejä käyttämällä he etäännyttävät maalauksensa

Ilppo Alho ja Markku Hakuri, maalauksia ja piirustuksia. Taide-
maalarit.

Liisa Ruokokoski, maalauksia.
Tallinvintti.

luonnonmukaisesta vaikutelmas-
ta: tavoitteena eräänlaisen ilmai-
sullisen uhdejärjestelmän luomi-
nen.

Hakurin maalauksista jäävät parhaiten mieleen väkevin värillisin maustein maalatut muotokuvat Juha ja Finne. Hänen klassiset kitara-aiheensa haluavat ehkä tehdä nostalgista kun-
niaa modernismin pioneereilla, Picassolle ja kumppaneille. Niistä parhaiten pysyy koossa sekä värillisesti että rytmisesti teos nimeltä Maljakko ja kitara.

Ilppo Alho hajottaa maalaustensa pintarakenteen pienen pieniksi mosaiikkimaisiksi täpliksi. Hänen värinsä ovat tavallisesti häikäilemättömän expressiivisiä ja tummanpuhuvia. Moniin hänen maalauksiinsa kaipa vielä lisää kuria ja järjestystä. Aina ei ole myöskään helppo löytää ilmaisullista perustelua hänen figuuriensa löysille tummille ääri-
viivoille.

Kuvataide

Varsin monipuolisina esittäytyvät tämänkin viikonvaihteen näyttelyt pääkaupungissa, mukana on runsaasti yksityisnäyttelyjä mutta myös yhteisesiintymiä. Viimeksi mainituista Taidehallin pohjoismainen grafiikan näyttely on sunnuntaina nähtävissä laittimaisen kerran Helsingissä, että pitäkääpä kiirettä ne jotka eivät vielä ole kokoelmassa vierailleet.

Taidesalongissa Bulevardilla on Torger Enckellin herkkää siveltimeä jälkeä lähes entiseen tapaan. Hahmotus tapahtuu ilman ääri-
viivoja pehmein vedoin värien muodostaessa harsomaisen kuva-aineen, ilmavan ja hauraan. Ehjintä ja samalla herkinä on jälki muutamissa henkilökuviissa, kuten Punatukkaisen malli, Kreikkalaisnainen tahi Punainen pusero. Myös joku Pellingin maisema utumaisessa värisoinnussaan yltää sille tasolle jota Enckelliltä on parhaina hetkinä totuttu näkemään.

Lempeätä huumoria ja rousse-
aulaista naivismia sisältää Virpi Vanaksen näyttely Ässä galleriassa, jossa muusat ja enkelit kansoittavat taiteilijan näkemystä. Tekijän ja täytynyt jo pitkään oleskella noiden satulolentojen parissa, sillä niin tasaisen laupiaan hymyn valossa hän näkee kaikki kuvattavansa, Soitonkannan pienellä saarellaan, lumisateeseen aakka myöhästyneen kylpijän tahi kedolle pudonneen muusan. Katsojankin mieli täyttyy samantapaisista lempeistä ajatuksista, typerän lapsellisista järkevästi ajatellen, mutta mieltä mukavasti lämmitävistä ennen astumista jälleen karuun ja arkiseen todellisuuteen.

Kevät ja rakkaus on yhteisenä teemana Oljemarkin kokoomanäyttelyllä, vaikkakin teeman vaikutus näkyy vain muutamissa harvoissa töissä. Useimmat taiteilijat ovat ratkaisseet tuon teeman helpoimmasta päästä eli tuoneet ripustettavaksi keväisiä maisemia tahi asetelmia. Nähtävästi rakkauden romantiikka tuntuu liian kevyeltä taideteosten aiheeksi.

min.
merinnan
mä ja Feodor.
akvarellit. Kiintoisia
pienet maalaukset Sinika
tamäen, Pirkko Aarion ja Tau.
Leppäsen ryhmissä.

Taidemaalareissa Aleksin
kauppakujalla esitellään kahden
nuoren tekijän töitä. Molemmat
pyrkivät voimakkaaseen tyyli-
lyyn hyvin samantapaisin kei-
noin. Ilppo Alho käyttää
maalauksissaan lisäksi koristeel-
listä täplitystä väripintojen il-
meessä ja aiheuttaa siten lievää
levottomuutta. Hiilipiirroksia 13
ja 14 ovat otteeseen maalauksia
parempia.

Markku Hakuri lähentyy
voimakkaissa, ääri-
viivoissaan Enrothin tyyliä, henkilökuvat
selkeitä jo toimivia. Asetelma 17
myös hyvä.

Ensinäyttelyään pitää Taide-
pisteessä Osmo Nisstin
ja osoittautuu taitavaksi piirtä-
jäksi ja akvarellistiksi. Pikku-

rien ri-
strukturi
simmat tekijät
maisussa. Parhaim-
koon kuuluu Maalaistyo-
metty työ.

Abstraktisuus on ilmaisumuo-
tona Toimintakeskuksen Veikko
Nuutisen veistosnäyttely-
ssä, jossa silmää miellyttää lop-
puunviedyt ja viimeistellyt muo-
dot. Nuutinen käyttää taipuvia,
kaarevia linjoja jotka antavat
tunteen plastisesta muovailusta
ja elävyydestä vaikka pohjana
onkin geometriset muodot. Ko-
konaisuus on tyylikästä, hallit-
tua.

Nuutisen näyttely on avoinna
sunnuntaihin saakka.

TAPANI KOVANEN

Systemets pellejösar?

"Arbeten som varit nära hobby-verksamhet eller konsthantverk, och inte heller ansluter sig till den traditionella konstuppfattningen (det är sant! det står faktiskt så!)" har diskvalificerats. Arbeten som inte bildat en helhet, utan som avviker starkt från varandra har diskvalificerats meddelar de, helt framt, i bladet.

Ja-a. Man vet inte riktigt om man skall skratta eller gråta. Fattar inte konstnärerna själva hur de byråkratiserats till parodier på vad skapandet borde vara? Fattar de inte att de själva gör sig till sina värsta fiender genom sådant här fullständigt snedvridet revirtänkande och småsint-het? Kan skapande liv slussas in i sådana här kanaler utan att något alldeles väsentligt försvänkas? Tydligen inte. Men då får de faktiskt skylla sig själva om ungdomar hellre går på popkonserter eller diskotek. Några väsentliga energier verkar inte kunna kanaliseras in i sådana här mekanismer.

"Systemets pellejösar" var ett skällsord i konstsammanhang för 7-8 år sedan, varför är det inte det längre? (Skicka svaren till Undervisningsministeriet direkt, de är ju begivna på statistik.)

Byråkraternas lakejer

Klart att det är demokratiskt och allt det där. Klart att det är viktigt att kulturlivet decentraliseras. Klart att landsbygdskonstnärer skall ha en chans att visa sina verk. Klart att cirkulation är viktig. Ur den synvinkeln är regionalutställningar och andra årsutställningar viktiga.

Men det förklarar inte varför konstnärerna frivilligt gör sig till lakejer åt byråkrater, ställer upp på vilka mekanismer som helst, blott det tjänar det egna. Det ursäktar inte auktoritetstron, tävlingsmentaliteten, revirtänkandet, som fortfarande behåller sin sinnen. Det ursäktar inte den förvirrade kommunikation sådana här utställningar blir till. De ursäktar inte konformismen i de utställda verken.

"Utställningsjuryn har följt direktiven för regionalutställningarna i behandlandet av arbetena" meddelar ett infobladd i Konsthallen plikttröget och lydigt. "I urvalet har man tillämpat Undervisningsministeriets direktiv". — Det är alltså en garanterat officiell behandling de insända arbetena genomgått, sanktionerade av Undervisningsministeriet t.o.m. Ingen skall komma och påstå att det inte går demokratiskt till också i konstsammanhang. Ingen skall komma och tro att det inte går att få ordning på det här med konsten. Ingen skall komma och tro att det inte går att administrera till lite där också.

Man kan naturligtvis säga att en kritiker inte borde begära något annat än det som finns där, hellre vara positiv och informera. Särskilt om kritiken inte själv är riktig konstnär. Tyvärr är det nu bara inte det det handlar om, vem som är riktig konstnär och vem som har rätt att kritisera. Det handlar om medvetande, om kommunikation. Vilket medvetande reflekterar den här utställningen, som helhet? Vem vill den inte på länge hittat så oreserverade uttryck för i finländskt nutidsmåleri. Bland alla skrikigt lyriska stilleben och interiörer eller hämmat dämpade landskap på den här utställningen känns det som det mest utvecklings-

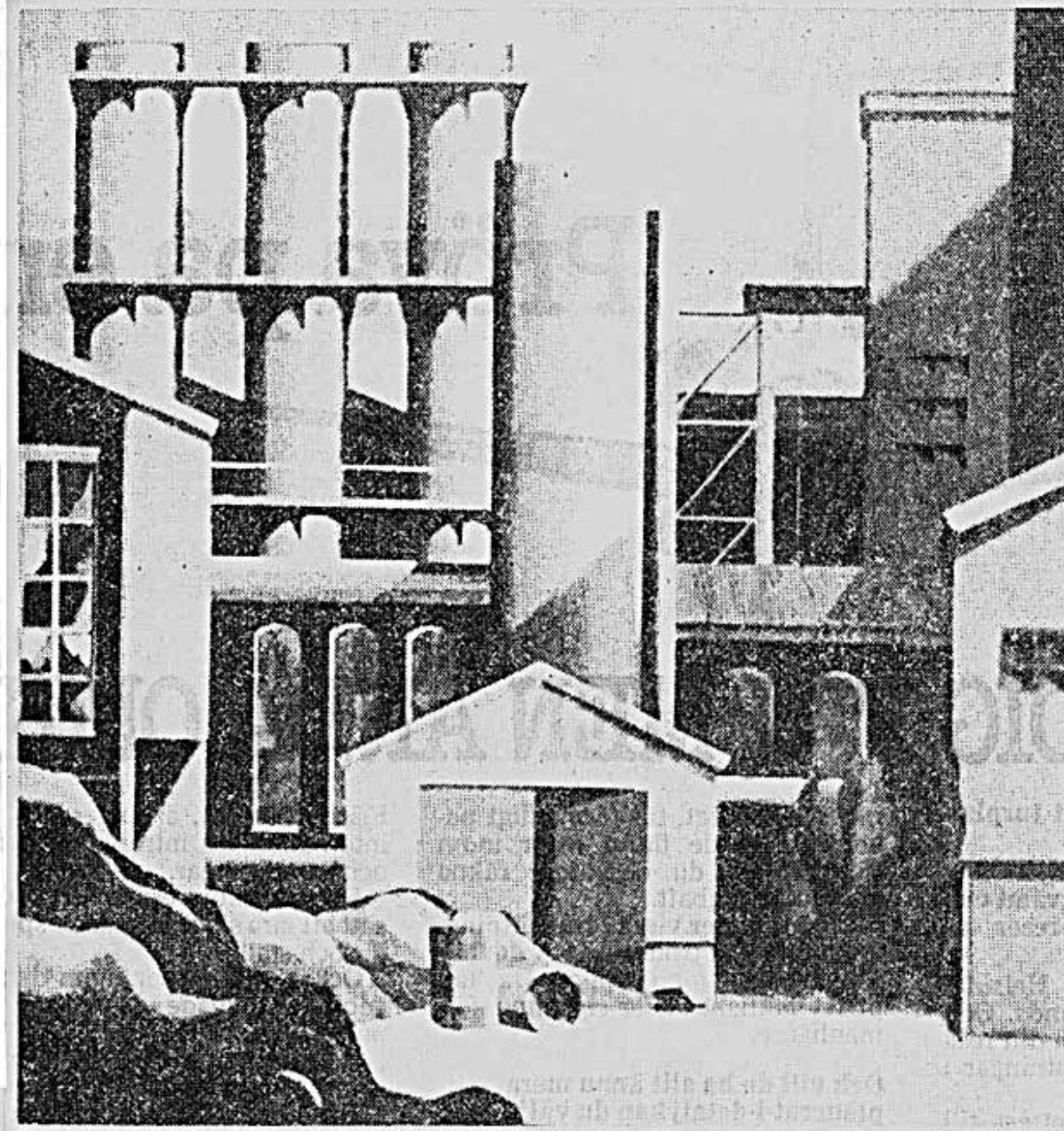
taget lite småpampigt heter. Både kvalitativt och kvantitativt dominerande är en sorts neo-Pusa-måleri bland några yngre begåvade målare: Jarmo Mäkilä, Kari Pärssinen, Jukka Nopsanen, Ilpo Alho och delvis Katarina Salo. De är inte någon skola, alla är olika till sitt temperament. Alla är stadda i utveckling. Men där finns en kraft, en generositet och öppenhet, en känsla i färgen — en känsla för känslor — som man inte på länge hittat så oreserverade uttryck för i finländskt nutidsmåleri. Bland alla skrikigt lyriska stilleben och interiörer eller hämmat dämpade landskap på den här utställningen känns det som det mest utvecklings-

verk som skulle reflektera något av vad som hänt i den samtida konsten i den övriga världen de senaste tio åren. Inte ens realismen är särskilt framme längre, för att inte tala om kinetik eller någon form av konceptkonst, processkonst, "performance"-konst, olika sätt att använda fotografi och video etc.

Var finns det avklarade medvetandet?

Men låt gå för det: här finns också intressanta saker. Pärssinens sinne för valörer och koloristisk lyskraft ställer honom i en klass för sig bland målarna. Han för vidare det bästa av Pusa i en avgjort personlig form, som verkar mycket utvecklingsduglig. Där finns en fin musikalitet i hans kolorit, som lättar upp de annars kanske lite onödigt stiliserade motiven. Jarmo Heinonen är en annan begåvning med träffsäkert sinne för färgnyanser och toner, men hans tre målningar är lite undanhängda. Ilpo Alhos stora generösa ytor är öppna och dynamiska på ett positivt avvikande sätt. I honom har vi en naturlig målarbegåvning med en rak och klar grundinställning. Det är kanske det viktigaste att medvetandet är avklarat innan man går till verket, så att säga.

Vad jag mest saknar i finländskt konstliv just nu överhuvudtaget är avklarade medvetandet; människor med en hel och klar livssyn, som

Ett verk av en av de mest begåvade nya målarna: Kari Pärssinen, från regionalutställningen i Konsthallen.

Fattar inte konstnärerna hur de byråkratiserats?

dugliga måleriet. Det genomgående draget i utställningen är ett slags nyhjälploshet ("Uus-avuttomuus" på finska) som har betänkligen många konventionella drag i väl beprövade tekniker och ofta målade motiv.

Visst är det möjligt att göra ett gott dagsverk fortfarande i genrer som dessa, inte vill jag hetsa fram någon modernism till varje pris. Men nog säger det en hel del om hur det ligger till när man inte hittar ett

både tillåter generositet mot andra och djupare kommunikation. Finns det sådana människor i kulturmekanismerna kan man ha förtroende för utvecklingen, det kan kännas meningsfullt på lång sikt med t.ex. konst. När det inte finns sådana människor, utan dess mer byråkrater och småpampar så går det som det går. Det vill säga klimatet känns inte levande, stimulerande. Vilja till kommunikation infinner sig icke.

Men åter till målarna. Jarmo Mäkilä åter målade tidigare en smula överdimensionerade arbetare, men i fina färger: stora breda ytor, kraftfulla fält. I de målningar han nu gjort har han ytterligare intensifierat koloriten. Motiven är fortfarande ur arbetslivet, men färgerna skvallrar om att det bor en romantiker i Mäkilä. Det är känslans intensitet som gör honom väsentlig, och då verkar det ju lite underligt att han

projicerar den på motiv som fabriker etc. Bara han får korn på sin längtans verkliga mål blir han säker en målarpoet i den ursprungliga bemärkelsen: som inte alls är något passerat stadium i utvecklingen.

Eila Ekman Björkman målar också i mättade lyskraftiga färger, interiörer och stilleben, men hennes formkänsla verkar utvecklad än så länge. Igor Eriksson överraskar med några konkretistiska målningar —

eller kanske de är symboler för själsliga processer, dessa celler och bollar, i lyskraftiga färger. Paavo Kauramäki har också öppnat sig för ett större medvetande, hans stora dukar innehåller märkliga, smått svindlande, skeenden: han blir stadig bättre, mera precis.

Jukka Mäkeläs måleri däremot verkar, på basis av de här tre målningarna, ha stagnerat lite. Det finns inte så mycket framkomlig väg på

det här området för honom längre, tror jag. Han borde våga mer i färg. Där finns mycket att göra för ett känsligt öga som hans. Ahti Susiluoto, stalinisterna arga bandhund, som skäller vilt både åt höger och vänster i Kansan Utiset, är ganska balanserad, dämpad och sordinerad i sitt måleri. Han borde kanske måla mera.

Andra man lägger märke till här är Leea Tiuhonen och Elina Hakaniemi, som vardera låter det fläktat friskt. Leea i färg: de stora öppna akvarellerna är hennes område, där hon öppnat helt nya, oförbrukade synsätt och uttrycksmöjligheter. Ibland kan de vara lite nära veckotidningsillustrationer, men hon hör till de minst maniererade i den här genren. Elina Hakaniemis teckningar är stora och färfylla: hon har ett fint sinne för större rytmer än pennans enskilda streck på pappret.

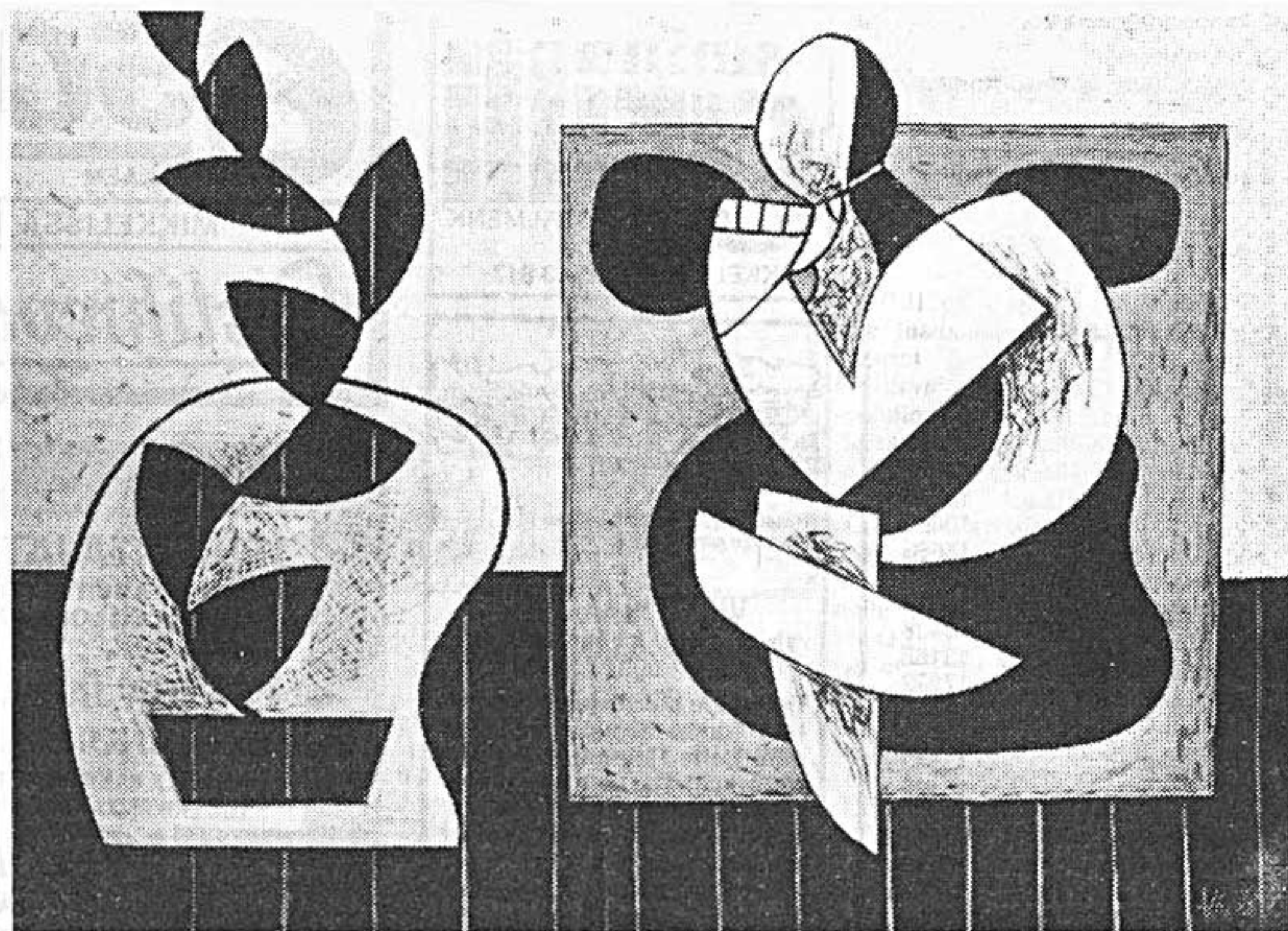
Särilngar finns här också: Jukka Veistola, som målat en tavla av sin mor. Hennes biografi, något dramatiserad, finns med i text bredvid: vi får veta om mycket som format denna kropp till det den är i porträttet — ischias, afasi, reumatism etc. Professor Felix Beltran porträtteras av samma Veistola på ett alldeles annat sätt, med cigarr i mun och beslutsamhet i blick. Mycket egendomligt.

En annan sär en är Henry Wuorila-Stenberg. Hans figurationer är knotiga och kantiga, motiven proletära, men färgerna har en egendomlig temperatur. De är "heta" men utan särskilt lyskraft.

Skulptörerna är inte särskilt väl-representerade här, och inte heller grafikerna. De har väl sina randiga orsaker, kan jag tänka. Esa Lauremas kinetik är viktig, även om den fungerar bäst i andra sammanhang. Raimo Utriainen och Kari Huhtamo är de enda skulptörer som känns något angelägna här. Varför de är med kan man ju undra över. Rauni Liukko deltar med pasteller: dova, höstliga porträtt av barn.

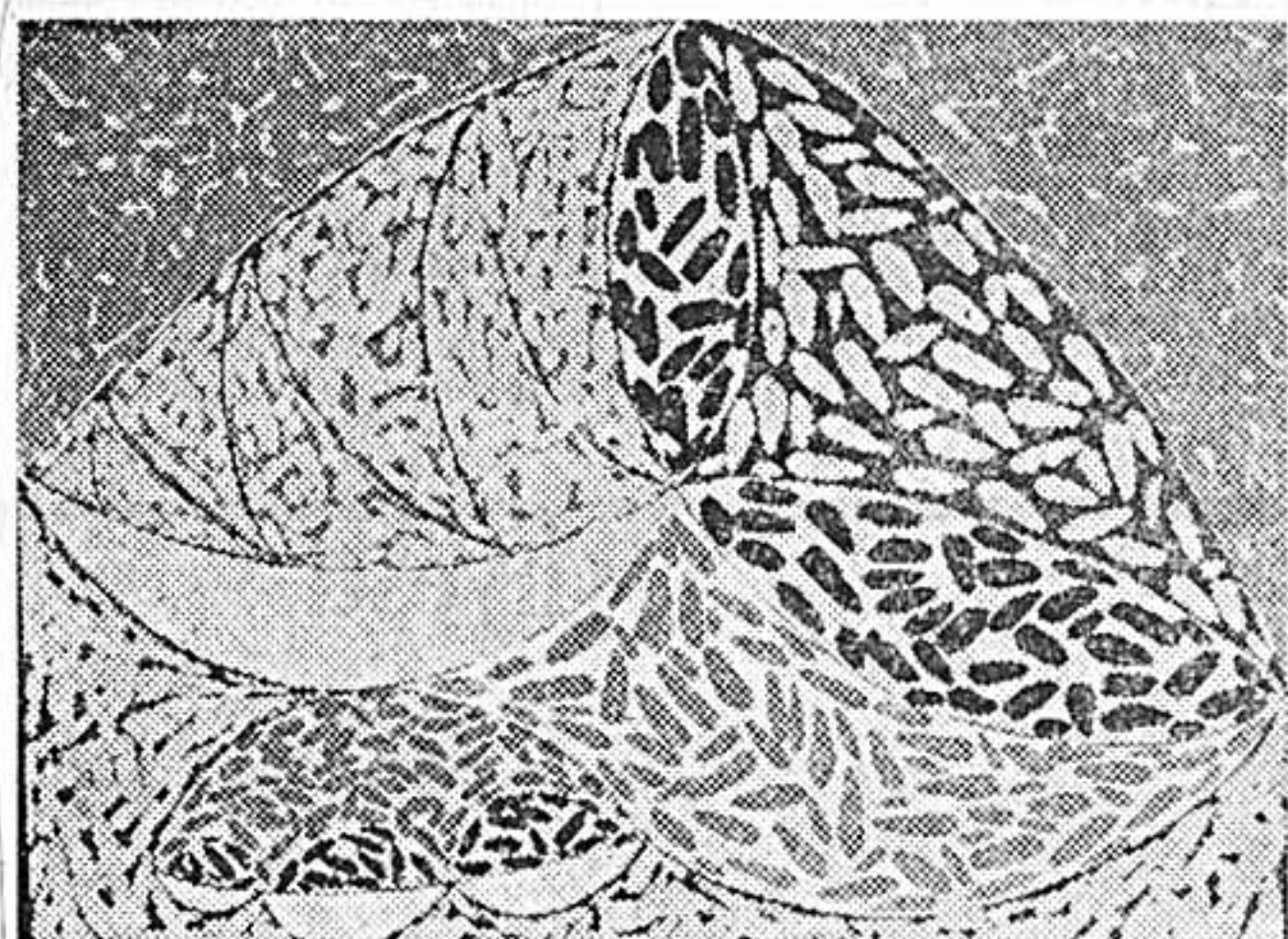
Annars var det inte så hemskt mycket som direkt tvingade en till att tänka om i någonting som har med konst och liv att göra. Vore det inte skäl att konstnärer själva skulle börja ifrågasätta de mekanismer de trissar omkring i? Och själva skapa alternativa livsmönster.

J.O. Mallander

Tallinvintillä on kahden taiteilijan yhteisnäyttely, Ilppo Alho ja Markku Hakuri esittelevät siellä maalauksiaan ja piirroksiaan 13.2. saakka. Kuvassa Ilppo Alhon guassi "Ajatteli" tältä vuodelta.

1978-02-03- Demari

Veneitä ja verkkoja, Markku Hakurin guassi. Hakurin ja Ilppo Alhon näyttely on avoinna Tallinvintillä klo 11–17.

1978-02-07- Helsingin Sanomat

1978-02-08- Uusi Suomi

Sivistys on edistystä

Tallinvintti, Fabianink. 12. Ilppo Alhon ja Markku Hakurin guassimaalauksia. Päättyy 12. 2. Edellisessä näyttelyssään — Taidemaalareiden galleriassa — Ilppo Alho ja Markku Hakuri viljellivät väriä ja muotoa sangen raskaalla kädellä, torjuntaa herättävän voimaperäisinä efekteinä. Kumppanusten guassisarja Tallinvintissä on aivan toista maata, teokset pienimittaisia, pastellimaisen vaaleat värit miellyttäviä, puollabstrakti kuviokiellkin tyylikkäämpää kuin ennen. Kysymyksessä on ilmeinen sivistyksen voitto. Ilmaisupeyrkimykset käyvät edelleen kovasti yksin, mutta eihän se haittaa. Sommitelmat ovat tyypiltään sellaisia, että niiden toteuttamista kannattaisi ehkä harkita myös värigrafiikan keinoin.

A. I. Routio

stakademin och funnit sig vara intresserade av samma slags konst: ett mondänt måleri med stilserade motiv i modernistisk efterföljd. I våras höll de en gemensam utställning hos Målarna, nu återkommer duon med mindre målningar i gouache på Stallvinden. Inflycket av dem är odelat positivt, nu i högre grad än i våras. Det är speciellt Hakuri som är en fröjd för ögat, han nyttjar färger väldigt raffinerat och överlagt, det samma, i ännu högre grad, gäller den formella sidan där Hakuri har nått en, i bästa mening klassisk modernism.

Alho är i det närmaste jämspelt med Hakuri, koloristiskt är han mera dämpad med nyanser i grått och blått. Alhos kompositioner är mera uppenbart än hos Hakuri stilserade motiv som intagit harmoniska lägen. Det enda som i kritisk mening kan anföras mot dessa två är att deras måleri möjligen hotas av avpersonifiering på den anslutes till den modernistiska allfartsvägen. Jag har dock anledning att tro gott om Hakuris och Alhos utsikter att stå sig i konkurrensen.

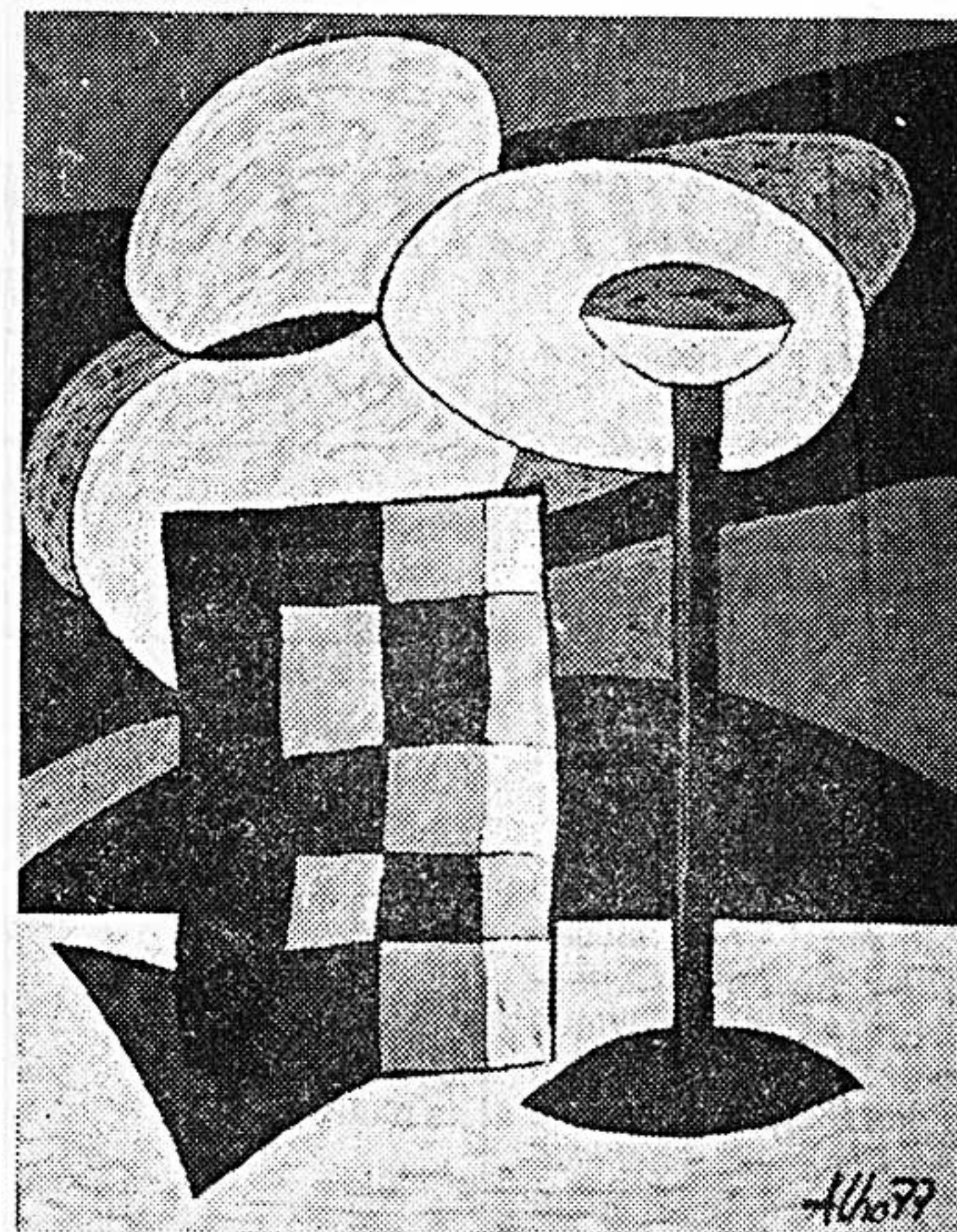
Balanserad modernism

Målarna Ilppo Alho och Markku Hakuri har varit kurskamrater i Kon-

1978-02-04- Hufvudstadsbladet

1978-02-04- Helsingin Sanomat
tallinvintissä

Kahden taiteilijan, Ilppo Alhon ja Markku Hakurin, maalauksia ja piirroksia on esillä Tallinvintissä, Fabianinkatu 12:ssa tänään klo 11–16 ja huomenna klo 12–16.

ILPPO ALHON guassi-työ Lähiö, valmistunut 1977. Alhon näyttely on Tallinvintissä 13. 2. saakka.

1978-02-02- Helsingin Sanomat

Levande måleri

Det som i så hög grad gör *Alpo Jaakola* anmärkningsvärd som målare är den karisma och personliga magnetism som utmärker hans konst. Jaakola är gudabenådad i sitt sätt att måla, i sin lätthet att uttrycka sig visuellt och i sin målmedvetna styrka. Han levandegör sitt stoff och han gör det på ett sätt som knappast lämnar någon oberörd, hans dukar både sprakar och flimrar av expressivt välbefinnande.

Det är känt att *Alpo Jaakola* (Ässä galleria) är enormt produktiv och att han inte lätt avviker från gamla uppkörda spår med att befolka mytens värld med nya ansikten och berättelser. Jaakola målar liksom i trance, hans dukar gör intryck av att ha blivit till i ett intensivt, explosivt skapelseögonblick vilket gör att de fortfarande förmedlar något av dess hemlighetsfulla kraft. Den magnetism som Jaakolas konst besitter gör att den är högst okonventionell och t.o.m. påstridigt arrogant, publiken kan uppleva hans sätt att måla som ett slag i ansiktet, som ett brott mot konvensen. Jaakola liksom hugger eller hamrar färgen med penseln i en våldsam staccato, bilden är levande och föränderlig, proportionerna varierar, gränser överskrider oupphörligt. Den här konsten må sedan uppskattas eller ej, likgiltigt och avmätt är det sista man kan säga om den, tack och lov för det.

Balanserad modernism

Målarna *Ilppo Alho* och *Markku Hakuri* har varit kurskamrater i Kon-

stakademin och funnit sig vara intresserade av samma slags konst: ett mondänt måleri med stiliserade motiv i modernistisk efterföljd. I våras höll de en gemensam utställning hos Målarna, nu återkommer duon med mindre målningar i gouache på Stallvinden. Intrycket av dem är odelat positivt, nu i högre grad än i våras. Det är speciellt *Hakuri* som är en fröjd för ögat, han nyttjar färger väldigt raffinerat och överlagt, det samma, i ännu högre grad, gäller den formella sidan där *Hakuri* har nått en, i bästa mening klassisk modernism.

Alho är i det närmaste jämspelt med *Hakuri*, koloristiskt är han mera dämpad med nyanser i grått och blått. *Alhos* kompositioner är mera uppenbart än hos *Hakuri* stiliserade motiv som intagit harmoniska lägen. Det enda som i kritisk mening kan anföras mot dessa två är att deras måleri möjligen hotas av avpersonifiering på den anslutes till den modernistiska allfartsvägen. Jag har dock anledning att tro gott om *Hakuri* och *Alhos* utsikter att stå sig i konkurrensen.

Realismen reunoilla

1979-01-14_Turun Sanomat

Wäinö Aaltosen museossa on avattu viiden nuoren taiteilijan näyttely. Se osoittaa enemmän kuin sanat, että realismia ja sen sivuilmiöitä pitää tarkastella avoimesti. Nuoret eivät ole niin yksituumaisia, etteikö abstraktismin vivahtavaa työskentelyä esiintyisi.

Turha onkin rakentaa barrikaadeja suuntien välille. Eivätköhän saman puun kukkia ole kaikki.

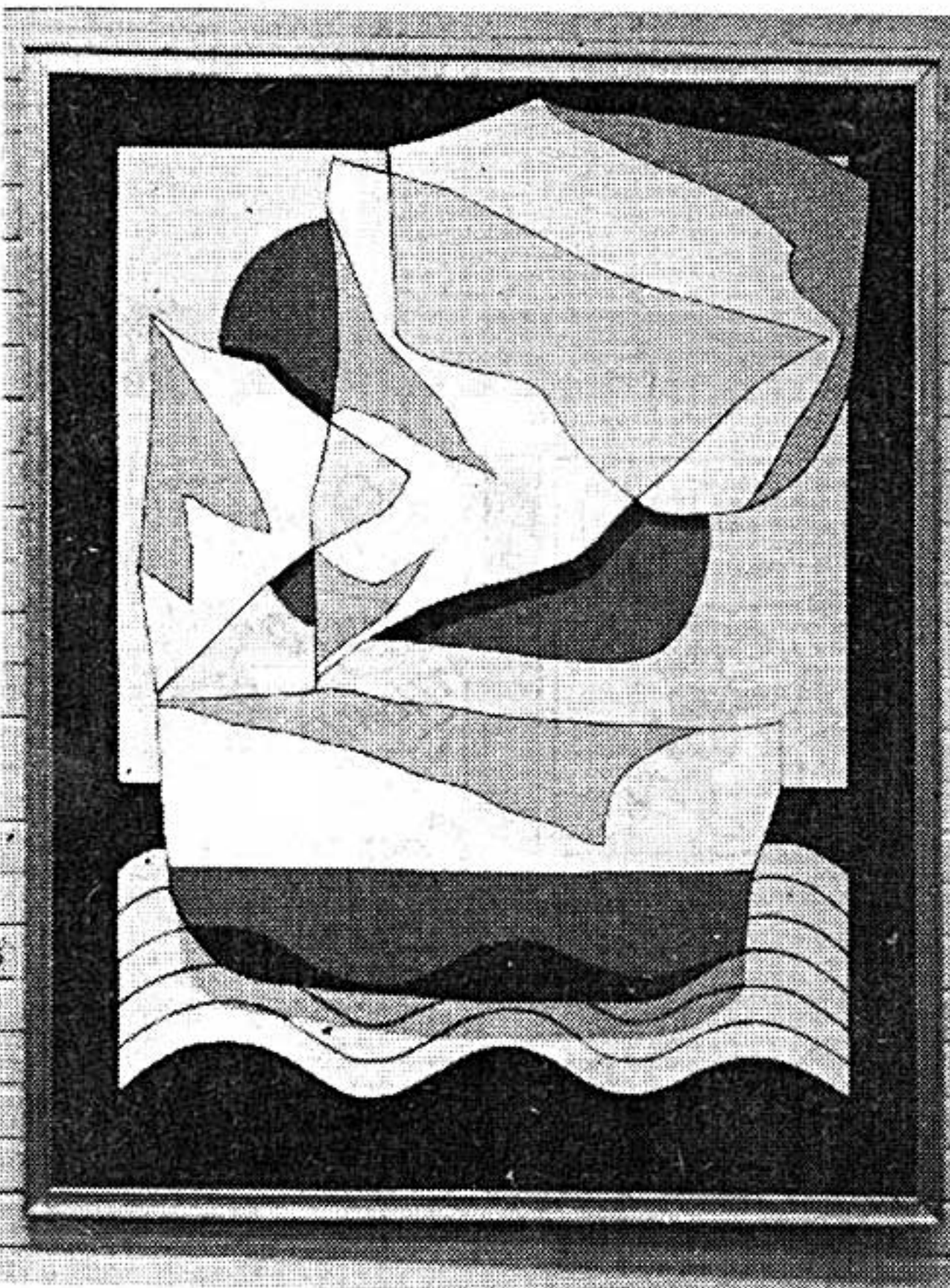
□□□

Neljän maalarin joukossa on yksi kuvanveistäjä, *Anneli Sipiläinen*. Hän rakentaa mielikuvansa luotettavasti realismin pohjalta.

Aiheet *Anneli Sipiläinen* saa lasten ja nuoren äidin maailmasta. Ote on ymmärryksen mukaan hiliintynyt ja herkistynyt. Nuoren äidin hahmossa on luontevuutta ja tasapaino hyvin tavattu. Pyörällä-teoksen ilmeessä liikunnan elävyyttä ja Sukanpukijan asennossa hetken vaikutusta. Kuvanveistoksellinen impressiivisyys on *Anneli Sipiläisen* tavoitteena.

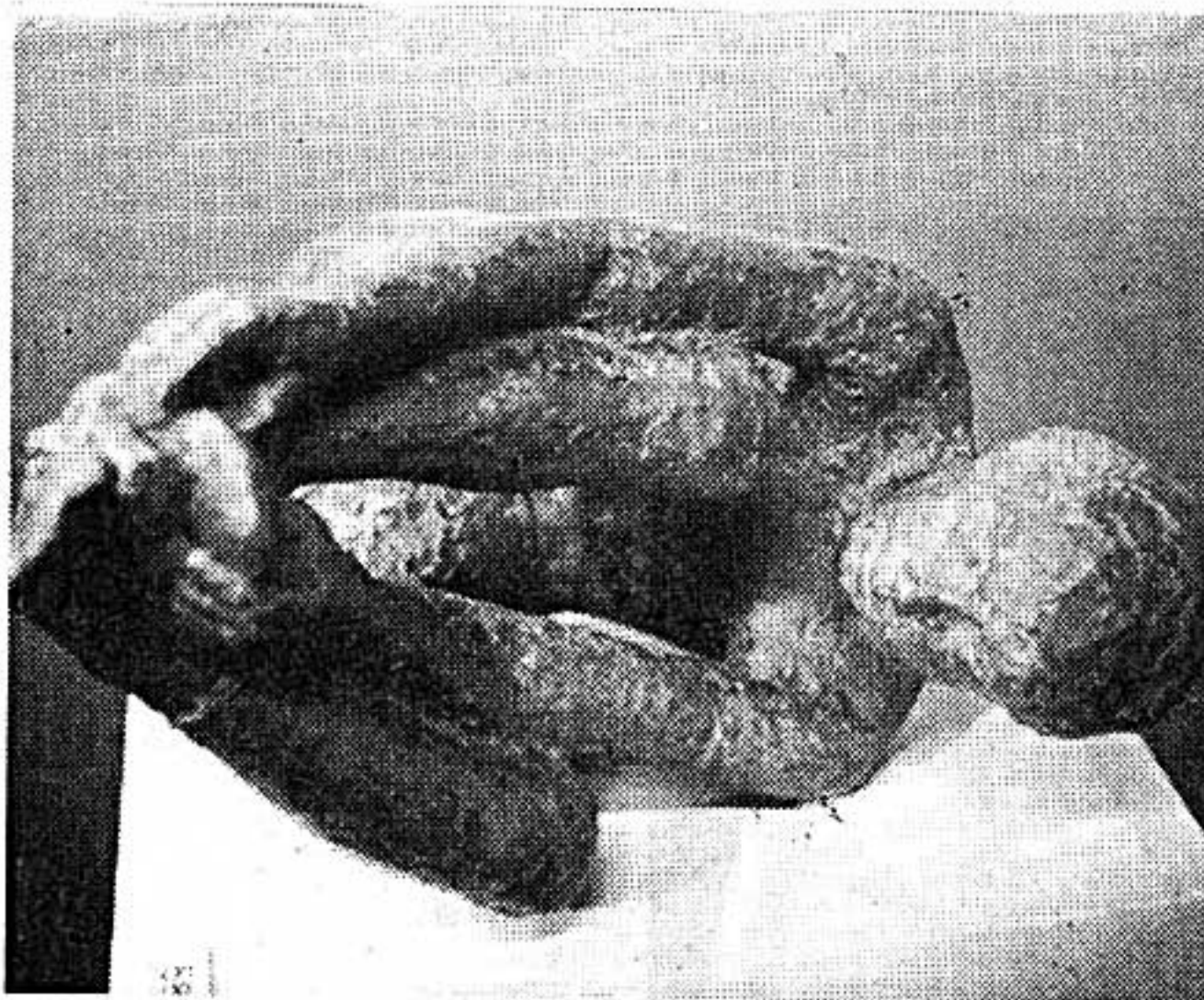
Lapsen ja naisen sosiaalinen asema on varsinainen liikkeellepaneva voima, mutta tekijä on verhoonut sanomansa herkkään plastiseen ilmeeseen.

Olavi Suomela on ryhmän vartuneimpia tekijöitä. Hänen lähtökohtansa on realismi, mutta koulutuksen ja oman mielen johtamana siitä on kehittynyt muunnelma, jota voisi kutsua kubismin sukuiseksi.

ILPO ALHO: Laiva

Olen muutaman kerran halunnut panna lukijoitteni mieleen ajatuksen, että vaikka taiteessamme on tällä hetkellä voimakas realistinen virtaus, ei se kuitenkaan ole yksinään vallalla. Tosin nuorten tekijöiden joukossa on realismi valloittanut aseman, jota ei olisi vielä muutamia vuosia sitten uskonut. Siihen ovat vaikuttaneet monet muutkin seikat kuin taiteelliset katsantokannat. Usko realismin vaikuttavuuteen yhteiskunnallisten olojen muuttamiseen on tietenkin juuri uskon asia.

ANNELI SIPILÄINEN: Sukanpukija

Tyylittely on selvää ja yksinkertaistavaa, jos otamme vertailukohdaksi luonnon peilikuvan.

Yksinkertaistaminen on kuitenkin näennäistä, sillä mukaan tulevat värin, pinnan ja viivan sommitelussa vallitsevat säännöt. Hyvin pitkälle näissä seikoissa ei *Suomela* ole kuitenkaan mennyt. Tulos on selkeä ja suorassa kosketuksessa aiheeseen. Tyylittely on johtanut lievään dekoratiivisuuteen, jota ei voi synniksi sanoa.

Suomela käyttää materiaalia monipuolisesti. Tekniikat ovat hyvin hallussa, olkoon sitten kysymyksessä öljyväri, guassi tai hiili.

Muut kolme – *Ilppo Alho*, *Markku Hakuri* ja *Pertti Summa* – ovatkin sitten luopuneet realismista todentamisesta menettämättä kuitenkaan otettaan havaintoon. Aivan ilmeisesti tämä ei ole johtunut osaamattomuudesta, sillä kukin näyttää muutamissa teoksissa (piirustuksissa) varmaa muodon hallintaa.

Tyylittely on myös *Alhon* työskentelyn pontimena. Abstraktisuuteen johtavana se saa parhaimmat tulokset pienissä guasseissa. Suurissa sommitelmissa tulee esille työn määrä enemmän kuin vaikuttavuus, teho. *Alhon* perussävyksi tulkitseen lyrisyyden, joka tulee ilmi värien hillityssä valinnassa.

Markku Hakuri työskentelyssä on järeämpi kurssi. Ankan otteen kohdalla on myös suurempi tarve abstrahoida kuin *Alholla*.

Hakuri teoksia on vaikeampi lähestyä, sillä pelkistykset on viety (yleensä) pitkälle. Myös *Hakuri* harrastamat muotojen hahmoon liittyvät viivoitukset vieroittavat helposti katsojan. Kovuus ja karuus *Hakuri* työskentelyssä ilmenee selvemmin hänen tavassaan käyttää voimakasta ääriviivaa, kontuuria. Samalla kun se selvittää aiheen eri osia toisistaan se samalla tappaa maalauksellisuutta. Perehtyminen paremmin *Hakuri* kuvaideointiin saattaa muuttaa suhdetta siihen. Hänelläkin pienet teokset ovat vaikuttavampia kuin suurikokoiset.

Pertti Summa on selvästi joukon väriniekka. Hänenkin tapansa maalata on abstrahoida pitkälle aihe. Horisontaaliset ja vertikaaliset pintojen jaot antavat *Summalle* mahdollisuuden värien monipuoliseen variointiin.

Teokset ovat tulkittavissa. Koekelin tätä sen vuoksi, että käytössäni tarkastelukäynnillä ei ollut luetteloa. Teoksen n:o 73 nimitin maisemaksi ikkunasta (luettelossa *Ulkona* on kaunis ilma) ja teoksen n:o 79 ikoniksi (luettelossa *Ikon*). Useat teokset, varsinkin pienempiä, ovat värien sointuvuuden tutkimuksia.

□□□

Brahen Galleriassa on näyttelyä *Erland Sundquistin* monilukuisen teosmäärä.

Sundquist on lahjakas monella taiteen alueella. Hänen musikaalisuutensa tulee esille myös maalauksessa. Taipumuksensa surrealistiseen *Sundquist* toteuttaa varovaisesti. Eräissä maisemissa on samantapainen ote kuin *Mäkilällä* ja muotokuvissa häivähtää annos *schjerveckiläisyyttä* (älä ole vihainen).

Muotokuvien tyylittelyssä tulee ilmi *Sundquistin* hellyys aihetta kohtaan. Tyylittely vie siihen, että mallit käsitellään saman muotoprintsiin mukaan. Tämä ei kuitenkaan estä teoksia olemasta yksilöitä. Hienoon saavutukseen *Sundquist* on päätenyt nuoren tytön ja pojan muotokuvissa.

OSMO LAINE

Sekava vierailu

Hyvinkäältä, Helsingistä ja Vantaalta ovat Aaltosen museon tämänkertaiset näyttelylepanijat. Museon alakertaan on ahdettu peräti 224 teosta ja tulos onkin peräti sekava ja hajanainen. Ripustusvaiheessa on eri taiteilijat vielä aseteltu kuka minnekin ja saatu näyttelystä näin katsojan hermoja koettelevan kaotettujen.

Näyttelyn taiteilijoista on Anneli Sipiläinen tunnetuin. Hän edustaakin parhailla teoksillaan naispuolisten kuvanveistäjiemme kärkeä. Valitettavasti Sipiläinen on hyvin epätasainen tekijä eikä tässä näyttelyssä ole läheskään parasta mahdollista tasoa. Kunnianhimoisetkin yritykset kaatuvat anatomiseen osaamattomuuteen. Sipiläisen työskentely liikkuu jossain tyyli- ja naturalistisen ilmaisen välivaiheilla olematta selvästi kumpaakaan. Parhaimmillaan hän on kuvatessaan ihmisten kasvoja. Niihin hän saa yksinkertaista herkkyyttä ja osuvaa näköisyyttä. Pari terrakottamuotokuvaa ovat hyviä, mutta onneton pintakäsittely pilaa muuten onnistuneet teokset.

Olavi Suomela on ilmeisen

paljon tutkinut kubismia ja sen käyttämiä tila- ja muotoratkaisuja. Piirustus ja kompositio ovatkin Suomelan töitten parasta osaa, värinkäyttö sensijaan on liian raakaa, imelää ja luonnosmaista. Mitään syvempää otetta ei Suomela myöskään teoksiinsa tavoita vaan työt jäävät turhan ulkokohtaisiksi ja estetisoiviksi.

Ilppo Alhon ja Markku Hakurin töitä on paikoin vaikea erottaa toisistaan. Hakuri on vähemmän abstrakti ja ilmaissussaan selkeämpi. Kovin kärkeä ja raakaa on kummankin käsitys taidemaalauksesta. Siinä ei sinänsä olisi mitään pahaa, mutta kun teokset lisäksi jäävät käsittämättömiksi ja harrastelijamaisiksi on niistä vaikea löytää vakavasti otettavia pyrkimyksiä.

Pertti Summan abstraktit ovat tyypilliseen suomalaisen tapaan abstrahoitua luonnonkuvasta. Kovin omaperäistä ei Summan maalailu ole mutta värit soivat paikoitellen tekeästä ja kauniisti.

HARRO KOSKINEN

Kuukauden taidekatsaus

sen museossa on kuluvaan muotoivassa mielessä kaikkein Turun kaupungin viime rankinnat.

on myöskin viimeistä viik- viiden nuoremman polven näyttely. Anne Sipiläinen kuvanveistäjänä, ja Ilppo Alho, Markku Hakuri ja Olavi Suomela, kaikki maalareina, ilme on nuorekas, osalta varsin yksituumainen tai abstrahoitua ilmeistä. Anneli Sipiläinen tuu pienimuotoisen veistännäkökuvauksen taitajaksi.

Hänen kokoelmansa ei ole kovin suuri, viisitoista teosta käsittävä, mutta se on hyvin vakuuttava. Ryhmän ainoana kuvanveistäjänä hänen teostensa sijoittaminen avariin huoneisiin ei liene ollut samalla tavalla pulmallinen, kuin voisi arvella olleen maalareiden osalta. Heillä kun näyttäisi tällä hetkellä olevan pyrkimyksiä useampaan suuntaan itseskullakin. Normaali aktiivisen vaiheen merkki sinänsä. Ehkäpä tästä syystä ripustus on suoritettu pitämällä silmällä näyttelyn kokonaisuutta eikä kunkin taiteilijan teosryhmän kokonaisuutta. Tulos on varsin onnistunut. Yleisesti tekisi mieleni sanoa, että abstrahointi ei saisi olla itsetarkoituksellista, vaan kei-

no siirtää osa teoksen välittymistä assosiaatiotietä tapahtuvaksi. Kokonaan eri asia olisi jos teosten nimillä ei annettaisi katsojalle vihjeitä aikaisempien ympäristökokemusten pohjalta tapahtuvaan hahmottamiseen.

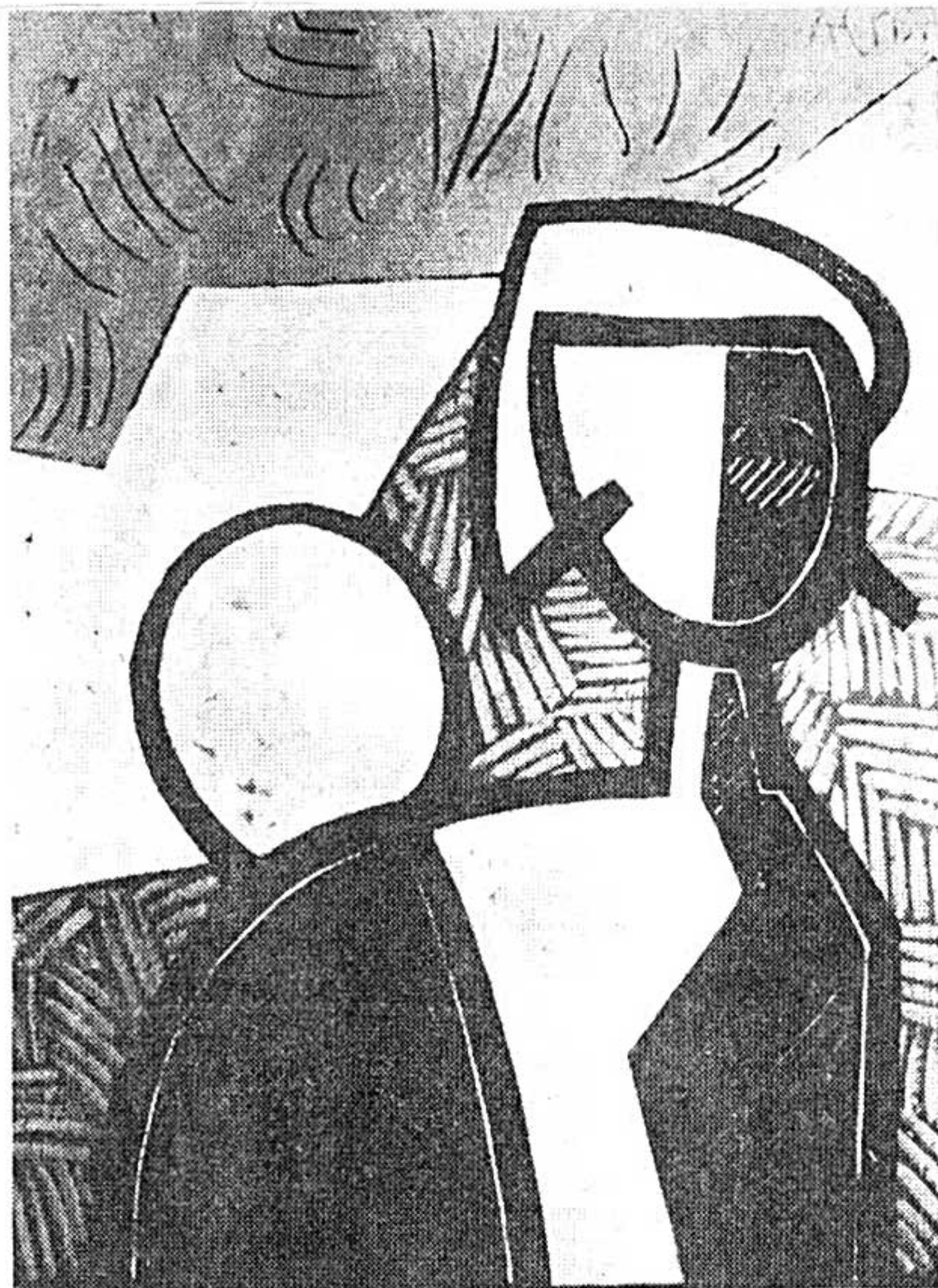
Ilppo Alhon teoksissa on ilmapuutta ja raikkautta. Värit harmaissa sävyissä viivähteleviä. Teosten suuret koot viittaavat kokonaisnäkemysten hallintaan. Markku Hakuri on sekä värissään, että hamoissaan huomattavasti raskaslukkeisempi. Muoto pyrkii kangistumaan ja toivon joutuu asettamaan värihin. Pertti Summa on ryhmän väriniekka, joka tyytyy askeettiseen muotoon, mutta etsii kolorismista tehon töihinsä. Olavi Suomelan kokoelma on ryhmän laajin ja myöskin figuratiivisin. Hänellä näyttää olevan taipumus ylikokoon hahmottamiseen, mikä ei aina ole paras mahdollinen ilmaisutapa. Monumentaalisuudenhan se kyllä tuo mieleen, mutta onko se tarpeen jos aatokset eivät ole sen mukaisia.

• • •

Galerie Grafiartissa on Antti Niemisellä ollut näyttelynsä, runsaat kolmekymmentä teosta, joista osa uniikki- ja grafiikkavedoksia. Antti Niemisellä on sekä sanottavaa taiteessaan, että keinot sanoman välittämiseen, musta-valkoisuus ehkä kuitenkin päällimmäiseksi asettaen. Hyvä näyttely.

• • •

Jatkuu ehvulla 16

Ilppo Alho, Sisarukset, 1979, öljy.

Leikkiä ja uhmaa

Neljä nuorta taiteilijaa Ilppo Alho, Markku Hakuri, Pertti Summa ja Olavi Suomela esittäytyvät lievästi kapinamielisiä uhkuvassa näyttelyssä Toimintakeskuksessa. Poikien oppositio näyttää kohdistuvan lähinnä "kilttiä realismia" vastaan.

Joukosta rohkein ja myös taiteellisesti pisimmällä on Ilppo Alho, joka on käynyt uudistamaan taiteemme totista kuvaa pelkistämällä aiheensa rohkean leikkimielisesti ja joskus ironisesti mustiksi voimaviivoiksi. Hänen värisävynsä ovat karun askeettisia.

Markku Hakuri puolestaan ravistelee grafiikkamme huoliteltua perinnettä ja murtautuu väljemmille vesille irtonaisen suurpiirteisesti tehdyillä litografioiden. Tuloksissa on raakaa uhmaa, mutta ilmaisu vaatii vielä paljon syventämistä ja selkeyttämistä. Temperamaalaus Variksia puhuttelee ekspressiivisen synkkämielisen tunnelmansa vuoksi.

Olavi Suomelan hieman ku-

KUVAT

Ilppo Alho, Markku Hakuri, Pertti Summa ja Olavi Suomela, maalauksia ja grafiikkaa, Toimintakeskus. Avolnna 6. 5. saakka.

bistiseen tapaan tyyliteltyt asetelmat ja henkilökuvat vaikuttavat tässä seurassa hieman persoonattomilta, joskin eräät muoto- ja värietsinnät ovat yrittäksinä kiinnostavia.

Pertti Summan maalausten lähtökohtina ovat olleet Albertsin ja muiden väritutkijoiden mallikuviot, "räsymätot".

Hän seurailee melko tarkasti esikuviansa jalanjälkiä. Oma-peräisiä Summan maalaukset eivät ole, mutta hänen väri- ja muoto-etsintönsä on monesti miellyttävää puhtausta ja raikkautta.

EEVA SILTAVUORI

Ett ungdomligt inslag är påtagligt bland flera av de nya utställningar som öppnats under veckan. De ungas expo i Konsthallen tilldrar sig som vanligt ett livligt intresse som exponent för det nya som rör sig inom vår yngsta konst. Fem unga konstnärer framträder med en gemensam utställning i Stallvinden och ung och lovande konst står också skulptören Pekka Pitkänen för i Galerie Artek. Det samma gäller Leo Leskinens måleri hos Bronda.

Årets Helsingforsfestspel som avslutades för ett par veckor sedan har för bildkonstens del gått till händerna som en synnerligen högklassig festival. Av de utställningar som öppnades då pågår fortfarande några av de mest spektakulära: Albert Edelfelts jubileumsexpo i Konsthuset pågår fram till månadsskiftet, detsamma gör utställningen av norskt måleri i Ateneum. Den uppseendeväckande Edvard Munch-expon i Amos Anderssons konstmuseum visas fram till den 21 oktober, ett utställningsbesök som kanske inte upprepas under detta sekel.

Flera av de fem unga manliga målare som framträder tillsammans i Stallvinden har tidigare hållit gemensam utställning. Ilppo Alho, Markku Hakuri och Olavi Suomela framträdde i vintras i Åbo och senare på våren i Helsingfors. Nu har gruppen utökats med Pertti Summa och Juho Karjalainen, som helt nyligen avslutat sin separatexpo i Katarinagalleriet och som jag omnämnde i denna spalt för två veckor sedan.

Många skäl talar för en gruppexpo av detta slag. Publiken lägger kanske främst märke till helheten, till att de fem tar sig väl ut tillsammans utan att dock knytas samman av mer artikulerade program. Här råder en viss själarnas

sympati som motiverar samarbetet. Man har t.o.m. gått så långt i sin gemenskap att man förverkligat en blandad hängning utan separata avdelningar för envar.

Ilppo Alho är en särpräglad målarbegåvning med ett eget bildspråk som inte skvallrar om några direkta influenser. Han rör sig på ett intressant sätt just på knivseggen mellan föreställande och abstrakt. Av allt att döma bygger han upp sina kompositioner kring de markanta svarta konturerna som i några fall är lätta att se som figurativa element, människor, djur el.dyl., men som i andra fall inte kan gripas av fantasins tillrättaläggande mönster. Trots det gör de ett ganska kraftfullt och symbolaffektuerat intryck, de får mig att tänka på primitiv indiankonst, kanske från Sydamerika.

Olavi Suomela visar både målningar och blyertsteckningar, varadera med en målmedveten och kraftfullt välgjord profil. Suomela har tidigare varit inkopplad på kubistiska och futuristiska formproblem, något som han numera tycks ha övergett för ett mera fritt målade med penseln och pennan. Målningarna upptar främst landskap, på en gång mjukt och formmedvetet gestaltat, medan teckningarna är port-

Ungdomligt

rätt, en genre som Suomela alltid känt varmt för.

Då det gäller Markku Hakuris färgmålningar är det inte heller för mycket sagt att tala om originalitet och personlig stil. På hans dukar kan man också skönja figurativa element trots att de tycks vara helt underordnade målningarnas allmänna syften. Hakuris palett är genomgående tonad i valörstarka nyanser som har fått en intensiv och kompakt glödande lyster. Den problematik Hakuri ansätter tilltalar inte mig personligen i nämnvärd grad, eventuellt är en befrielse eller en syntes att vänta hos honom.

Pertti Summa intar en ganska blygsam plats i detta sällskap eftersom hans geometriskt baserade färgesonemang inte är nämnvärt frapperande som färg eller form.

Akvarellens hemligheter

Två akvarellmålare, som i mycket kan jämföras med varandra, framträder på varsitt galleri. Nandor Mikola har ett visst namn om sig, låt vara att hans ryktbarhet inte enbart är baserad på konsten utan på det faktum att han är född och uppvuxen i Ungern och sedermera naturaliserad finländare.

Mikolas expo i Ässä galleriet är en paradvisning i blomstermåleri

och hennes blomsterstudier visar upp kraftfulla och intensivt lysande färgbuketter. Det hela är både grant och anslående, låt vara att konstnärlig avvägning och stilistisk finess inte heller här alltid blir tillgodosedd. Palojärvis intressantaste målningar är hennes landskap från olika årstider som målas vågat och fritt så att de någongång t.o.m. förlorar sina föreställande egenskaper. I flera fall störs jag dock av att inramningen inte har lämnat själva målningen tillräckligt utrymme att leva och lägga sig tillrätta.

Dekorativ modernism

En viss teknisk briljans blir det tal om på Juha Soisalos måleriexpo i Konstsalongen. Soisalo hör till sextiotalets omstörtare som troget hängt med och varje gång förmått ge sig en viss ansiktslyftning. Denna gång kör Soisalo med en ganska hemlighetsfull och stämningsskapande linje som gränsar till en lindrig surrealism. Färgerna är genomgående mörktonade och ska med fördel ses i starkt ljus, figurativa element och bildfragment kombineras på ett dekorativt sätt med svepande linjer och geometriska detaljer.

Ett återkommande inslag i Soisalos kompositioner är den vita

Gåvan, en nonfigurativ komposition av Ilppo Alho från en gruppställning i Stallvinden.